

Referat fra møde i Muslingeudvalget onsdag den 2. oktober 2019 kl. 10 - 12

Mødet blev afholdt hos Dansk Skaldyrcenter i Nykøbing Mors

Dagsorden

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
2. Muslinge-, østers- og søstjernefiskeri
 - a) Status for konsekvensvurderinger (notater) af fiskeri i Natura 2000 områder i Limfjorden v/Miljø – og Fødevareministeriet
 - b) Gennemgang af notat v/ DTU Aqua
 - c) Vilkår for fiskeriet v/ Fiskeristyrelsen
 - d) Gennemgang v/DTU Aqua
3. Logbogsregistrering og pointtildeling
4. Vadehavet
 - a) Status om ordning om forsøgsfiskeri ved håndopsamling
5. Orientering om udmøntning af den politiske aftale mod kvotekonzentration
 - a) Muslinge- og østersbekendtgørelsen
6. Opdrætsanlæg – teknikker til afmærkning og forebyggelse af marint affald
7. Evt.

Deltagere:

Miljø- og Fødevareministeriet	Mikkel Stage, Janne Palomino Dalby, Mads Nørgaard Larsen (ref.)
Fiskeristyrelsen	Anja Boye, Iben Astrup, Stig Prüssing
DTU Aqua	Jens Kjerulf Petersen, Pernille Nielsen
Fiskeindustriens Arbejdsgiverforening	Uffe Appelon Petersen
Centralforeningen for Limfjorden	Bo Husted Kjeldgaard
Limfjordsfiskernes Østersforening	Reinhardt Schmidt
Foreningen Muslingeerhvervet	Viggo Kjølhede, Henrik Nielsen
Miljøstyrelsen	Anna-Grethe Underlien Pedersen
Danish Seafood Association	Tanja Dragsbæk
Danmarks Fiskeriforening PO	Henrik S. Lund
Brancheforeningen f. Skaldyrsofdræt	Lars Erik Holtegaard
Danmarks Sportsfiskeriforbund	Lars Brinch Tygesen
Danmarks Naturfredningsforening	Henning Mørk Jørgensen
Aarhus Universitet	Karen Timmerman

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Mikkel Stage bød velkommen til mødet og takkede Dansk Skaldyrcenter for at stille lokaler til rådighed. Mikkel Stage oplyste, at formålet med mødet var at drøfte det fremsendte notat vedrørende fiskeri efter østers og søstjerner i Nissum Bredning.

Mikkel Stage præsenterede sig selv som ny formand for udvalget og som teamleder for miljøsektionen i fiskeriafdelingen.

Mikkel Stage fortalte, at fiskeriområdet efter sommerens valg til Folketinget er flyttet tilbage i Miljø- og Fødevarerministeriet, efter at have være placeret i Udenrigsministeriet i et par år. Mikkel Stage oplyste, at fiskeriafdelingen ikke modtager mails sendt til tidligere mailadresser og at man derfor skal bruge de nye mailadresser (miksta, madlar og jpda@mfvm.dk), som er sendt rundt ved tidligere lejlighed.

Mikkel Stage oplyste, at dagens møde i udvalget lå senere end oprindelig planlagt, da der har været usikkerhed om data. Denne usikkerhed skyldes en ny opgørelsesmetode hos DTU Aqua, som har krævet en kvalitetssikring af data og nye gennemregninger af notaterne. Notatet for Nissum Bredning er klart og de andre notater følger snarest. Foruden notatet for Nissum Bredning, vil DTU Aqua på dagens møde også gennemgå bestandsvurderingerne i forhold til det ansøgte fiskeri for Lovns og Løgstør bredninger.

Mikkel Stage oplyste, at der på dagens møde også ville blive talt om logbogsregistrering, Vadehavet, implementering af aftalen mod kvotekonzentration og opdrætsanlæg.

Der var ikke nogen punkter til eventuelt og dagsordenen blev godkendt.

2. Muslinge-, østers- og søstjernefiskeri

- a) Status for konsekvensvurderinger (notater) af fiskeri i Natura 2000 områder i Limfjorden v/Miljø – og Fødevarerministeriet

Mikkel Stage oplyste, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde modtaget ansøgninger fra Danmarks Fiskeriforening PO og Limfjordsfiskernes Østersforening angående fiskeri efter blåmuslinger, østers og søstjerner i Natura 2000 områderne Lovns Bredning, Løgstør Bredning og Nissum Bredning for den kommende sæson 2019/2020. DTU Aqua var blevet anmodet om i henhold til køreplanen for flerårige konsekvensvurderinger at udarbejde notater for det ansøgte fiskeri.

Mikkel Stage orienterede om, at en ny opgørelsesmetode hos DTU Aqua havde medført en kvalitetssikring og nye gennemregninger af notaterne. DTU Aqua havde fremsendt notat om Nissum Bredning, som ville blive gennemgået. Notaterne for Lovns og Løgstør bredninger ville blive sendt til udvalget i skriftligt høring, når de foreligger.

Mikkel Stage gav ordet til Pernille Nielsen og oplyste, at der efter DTU Aquas præsentation ville være mulighed for en generel drøftelse af notatet for Nissum Bredning og bestandsvurderinger for Lovns og Løgstør bredninger.

- b) Gennemgang af notat v/ DTU Aqua

Pernille Nielsen gennemgik notatet for Nissum Bredning og bestandsvurderingerne for Lovns og Løgstør bredninger.

Nissum Bredning

Ansøgt fiskeri:

100 tons flad østers

500 tons søstjerner

Bestandsvurderingen havde vist, at bestanden for flad østers var tæt på det samme som sidste år og var på 1.518 tons. Koncentrationen var højest i område 1 og 2. For søstjerner var bestanden faldet sammenlignet med sidste år og ligger på 3.600 tons i Nissum Bredning og 30.600 tons i Limfjorden. Modsat resten af Limfjorden var bestanden af stillehavsøsters faldet i Nissum Bredning – der forelå dog kun tal for vanddybde på >3 meter. Black-box data var set igennem og der var det seneste år påvirket 1 % for flad østers og 0,003 % for søstjerner.

Anbefalinger for Nissum Bredning:

- Fiskeri af 100 tons flad østers var bæredygtigt for bestanden.
- Fiskeri af 500 tons søstjerner var bæredygtigt for bestanden.
- Fiskeri af 100 tons flad østers ville ikke påvirke fødegrundlaget for de udpegede fugle
- Østers- og søstjernefiskeri uden for ålegræskasserne og på vanddybder >3 meter ville ikke påvirke ålegræsset.
- Østers- og søstjernefiskeri ville påvirke makroalger i begrænset omfang.
- Det havde ikke været muligt at udpege særlige områder til fiskeri af stillehavsøsters.

Henrik S. Lund bemærkede, at påvirkningen af makroalger var størst på lavere vand og ikke i dybder >3 meter, hvor fiskeriet foregik. Pernille Nielsen svarede, at der var overlap mellem fiskeri og makroalger nogle steder, men at fiskeriet hovedsageligt foregik uden for makroalgernes udbredelse.

Anna-Grethe Underlien Pedersen spurgte, hvorvidt en dybdegrænse på 4 meter i stedet for de nuværende 3 meter ville kunne fjerne påvirkningen af makroalger helt. Henrik S. Lund bemærkede, at der ikke er en politik om nul-påvirkning af makroalger og at en stor del af makroalgerne var en invasiv art i form Sargassotang. Henning Mørk Jørgensen fremhævede, at der ikke er en bekæmpelsesstrategi for Sargassotang, men at det ikke betød frit lejde. Det blev også fremført, at Sargassotang udgør et vigtigt habitat for dyr der lever i bruntang. Bo Husted Kjeldgaard bemærkede, at fiskerne ingen interesse har i områder med Sargassotang, da denne forekommer på stenet bund, som ikke er egnet til fiskeri.

Reinhardt Schmidt nævnte, at der er en stor koncentration af stillehavsøsters i den vestlige del af område 2 og at fiskeri i kasser ikke giver mulighed for at undersøge, hvorvidt der er forekomster af stillehavsøsters, der kan fiskes rent.

Ansøgt fiskeri uden for Natura 2000:

50 tons flad østers

Bestandsvurderingen viste, at der er en relativ stor og stabil bestand af flad østers i områderne uden for Natura 2000 i Limfjorden. Der var en særlig stor forekomst i område 35.

Anbefalinger for flad østers uden for Natura 2000:

- Et fiskeri efter 50 tons flad østers svarer til 3 % af bestanden i områderne uden for Natura 2000 i Limfjorden og vurderes at være bæredygtigt.
- Grundet biomasseforekomsterne i områderne uden for Natura 2000 i Limfjorden var det ikke muligt at udpege særlige områder, hvor fiskeriet kan koncentreres.

Henrik S. Lund fremhævede, at de ansøgte mængde på 50 tons var en lille del af bestanden og at dette skyldtes, at man i østersfiskeriet er afhængig af størrelse og vægt. Man bør fremadrettet forvente ansøgninger om større mængder i takt med at en større del af bestanden bliver fiskbar.

Bo Husted Kjeldgaard forklarede, at flad østers i disse områder vil blive fisket midt i vandet og som minimum på >4 meters dybde.

c) Vilkår for fiskeriet v/Fiskeristyrelsen

Mikkel Stage gav ordet til Anja Boye, som oplyste følgende:

Generelle krav til fiskeriet i Nissum Bredning er

- anvendelse af teknisk udstyr (Black Box),
- anvendelse af den lette østersskraber,
- genudlægning af større sten,
- max antal fartøjer pr. område (30) og
- fastsættelse af dybdegrænse og udlægning af ålegræskasser inkl. bufferzoner, så fiskeriet ikke foregår i og i nærheden af områder med ålegræs.

Anja Boye oplyste, at tilladelser til østersfiskeri uden for Natura 2000 områderne var udstedt og at fiskeri kan foretages i perioden 7. oktober til 2. november. Herefter evalueres der med fiskerierhvervet.

Bo Husted Kjeldgaard spurgte, om fiskekasserne vil fremgå af licensen. Anja Boye bekræftede, at det gør de, og at det var vigtigt, at fiskeriet kun foretages i disse kasser.

Mikkel Stage oplyste, at Miljø- og Fødevareministeriet på baggrund af DTU Aquas rådgivning og udvalgets bemærkninger vil tage stilling på hvilke vilkår, der kan åbnes for et fiskeri efter flad østers og søstjerner i Nissum Bredning. Det oplystes også, at der var frist for indsendelse af yderligere bemærkninger fredag den 4. oktober 2019, kl. 12.

Henning Mørk Jørgensen bad om en uddybning af problematikken omkring data. Pernille Nielsen svarede, at DTU Aquas nye beregningsmodel tager højde for, at der fiskes efter søstjerner, flad østers og stillehavsøsters foruden blåmuslinger og at dette giver anledning til ændringer i, hvordan det enkelte fiskeri estimeres.

d) Gennemgang v/DTU Aqua

Lovns Bredning

Der var for Lovns Bredning kun foretaget bestandsvurdering, og nedenstående forudsætter derfor en kumulativ arealpåvirkning <15%.

Ansøgt fiskeri

10.000 tons blåmuslinger

100 tons søstjerner

Stillehavsøsters i udpegede områder med tætte forekomster

Biomassen var i år på 41.000 tons, hvilket var lidt højere end sidste år. Den ansøgte kvote udgør dermed 24 % af bestanden. Fødebehovet for fugle var udregnet til 6.580 tons.

Biomassen for søstjerner var på 700 tons, hvilket var samme niveau som sidste år. Den ansøgte kvote udgjorde 15 % af bestanden.

Anbefalinger for Lovns Bredning

- Fiskeri af 10.000 tons blåmuslinger var bæredygtigt for bestanden
- Fiskeri af 100 tons søstjerner var bæredygtigt for bestanden
- DTU Aqua har ikke observeret stillehavsøsters i Lovns Bredning

Anna-Grethe Underlien Pedersen spurgte, om det var undersøgt, hvorvidt blåmuslinger i området udgjorde et biogent rev. Pernille Nielsen svarede, at dette ikke var undersøgt. Viggo Kjølhede fortalte, at blåmuslinger i Lovns Bredning primært var yngel, som flyttes ud på banker og som ellers ville gå til i iltmangel.

Løgstør Bredning

Der er for Løgstør Bredning kun foretaget bestandsvurdering, og nedenstående forudsætter derfor en kumulativ arealpåvirkning <15%.

Ansøgt fiskeri

4.000 tons blåmuslinger

200 tons søstjerner

200 tons flad østers

Stillehavsøsters i udpegede områder med tætte forekomster

Bestandsmængden for blåmuslinger er på 15.000 tons, hvilket var et lille fald sammenlignet med sidste år. Den ansøgte kvote svarer til 27% af bestanden. Søstjernebestanden var faldet en del og er nu på 13.000 tons. Mængden af stillehavsøsters var fordoblet sammenlignet med sidste år og er nu på 2.450 tons. Forekomster af stillehavsøsters var sammenfaldende med forekomster af flad østers.

Anbefalinger for Løgstør Bredning

- Fiskeri af 4.000 tons blåmuslinger var ikke bæredygtigt for bestanden.

- DTU Aqua vurderer, at en kvote på 3.000 tons blåmuslinger var bæredygtig, hvilket svarer til 20 % af bestanden.
- Fiskeri af 200 tons søstjerner var ikke bæredygtig for bestanden.
- DTU Aqua vurderer, at en kvote på 100 tons søstjerner var bæredygtig, hvilket svarede til 1,6 % af bestanden.
- Fiskeri af 200 tons flad østers var bæredygtig for bestanden.
- Det har ikke været muligt at udpege særlige områder til fiskeri af stillehavsøsters.

Viggo Kjølhede sagde, at de 4.000 tons i sidste sæson var fanget i en lille fiskekasse og at arealpåvirkningen dermed ikke kan have været stor. Pernille Nielsen svarede, at begrænsningen skyldes en nedadgående bestand med en lille forekomst af yngel. Data for arealpåvirkning var endnu ikke klar.

Henrik S. Lund spurgte ind til, hvorfor man ikke vil under en biomasse på 10.000 tons, da rekrutteringspotentialet burde være der. Pernille Nielsen svarede, at der var en lav forekomst af muslinger og at bestandsudviklingen var kraftigt nedadgående. Det nuværende niveau kan være det naturlige fremadrettet, men dette vides ikke og derfor var man forsigtig, særligt grundet områdets lave rekruttering.

Henrik S. Lund spurgte, om der var et bud på, hvad dette rekrutteringssvigt skyldtes. Pernille Nielsen svarede, at dette kan have mange årsager, men at det var et rekrutteringsproblem og ikke et larveproblem.

Mikkel Stage oplyste, at notaterne for Lovns og Løgstør bredninger ville blive sendt i skriftligt høring hos udvalget, så snart disse foreligger.

3. Logbogsregistrering og pointtildeling

Anja Boye oplyste om sanktionering af manglende og urigtig logbogsføring. Det blev oplyst, at manglende eller urigtig logbogsføring foruden bødestraf kan resultere i pointtildeling, hvilket blandt andet kan medføre suspension af fiskerilicens og have betydning for EHFF-tilskud. Dette var ny praksis hos Fiskeristyrelsen, som hidtil ikke har tildelt point for overtrædelser af nationale regler på fiskeriområdet. Europa Kommissionen har i forbindelse med Fiskeristyrelsens opfølgning på Rigsrevisionens beretning om tilskud præciseret, at det ikke var afgørende for tildeling af point efter kontrolforordningen, om hændelsen udgør en overtrædelse af en national eller EU regel. Det afgørende var, om formålet med reglen er relateret til implementering af den fælles fiskeripolitik. Det betyder, at den danske implementering ikke har været i overensstemmelse med reglerne.

Det skal derfor konkret vurderes for den enkelte regel, om der kan tildeles point for en overtrædelse heraf. Fiskeristyrelsen var ved at foretage en nærmere undersøgelse af, hvilke overtrædelser af nationale regler på fiskeriområdet, der kan medføre point. Det omfatter dermed også muslinge- og østersfiskeriet, og i særlig grad logbogsovertrædelser. Til brug for en mere effektiv kontrol var Fiskeristyrelsen ved at udvikle en håndhævelses håndbog.

Henning Mørk Jørgensen spurgte, om det var muligt at få håndhævelses håndbogen at se. Anja Boye svarede, at det var et digitalt værktøj, der bruges on-site og derfor som udgangspunkt var et internt værktøj. Det undersøges dog, hvorvidt det var muligt at udlevere håndbogen.

Henrik S. Lund spurgte, hvorvidt dette skal ses som et udtryk for en kalibrering og ensretning af regelsættene i EU. Anja Boye svarede, at dette har været et fokuspunkt for Kommissionen, men at der altid vil være forskelle i implementering landene imellem. Henrik S. Lund bemærkede, at reglerne i Danmark i forvejen var strammere end i eksempelvis Middelhavsområdet. Mikkel Stage sagde, at den danske fiskeriadministration har fået kritik af EU for at være for løs i sit kontrolregime og det var denne kritik, som ministeriet forholder sig til. Henning Mørk Jørgen mindede om, at denne kritik fra EU var udløst af den danske rigsrevision.

Mikkel Stage sagde, at muligheden for at fiske muslinger inden for Natura 2000 områder var ophængt på tilstrækkelig kontrol og datakvalitet. Henrik S. Lund svarede, at den oprindelige intention med Natura 2000 var, at udpegningen ikke skulle berøre erhvervet i områderne og at igangværende aktiviteter ikke skulle påvirkes, men at dette desværre ikke var tilfældet for muslinge- og østersfiskeriet, som administreres på baggrund af ét-årige licenser. Lars Brinch Tygesen påpegede, at forvaltningen af Natura 2000 ikke kan anses for værende statisk, men formes af bl.a. EU-domme og at prioriteten bør være opnåelse af gunstig bevaringsstatus.

Bo Husted Kjeldgaard fremhævede, at de øgede krav om dokumentation bør følges op af en udvikling i tekniske løsninger hos myndighederne.

Reinhardt Schmidt sagde, at 5%-reglen om fejlskøn på små østersfartøjer var svær at håndtere og et irritationsmoment for fiskerne. Limfjordsfiskernes Østersforening anbefaler derfor at hæve grænsen til 8-10%. Forslaget blev noteret.

4. Vadehavet

Mads Nørgaard Larsen oplyste, at forsøgsordningen med håndopsamling af stillehavsøsters i Vadehavet var genåbnet på samme vilkår som i sidste periode. Forsøgsordningen løber fra 15. september 2019 til 31. maj 2020. Ordningen kan søges af erhvervsfiskere med A-status, bierhvervsfiskere eller selskaber, der er godkendt som berettigede til at drive erhvervsmæssig fiskeri. Det var tilladt for selskaber og erhvervsfiskere at bruge op til 20 medhjælpere. Der var givet to tilladelser og ordningen evalueres i 2020 med henblik på beslutning om at gøre ordningen permanent.

5. Orientering om udmøntning af den politiske aftale mod kvotekonzentration

Janne Palomino Dalby oplyste, at der i den politiske aftale om udmøntning af aftalen mod kvotekonzentration i dansk fiskeri af 19. juni 2018 indgår, at der skal indføres et aktivitetskrav i muslinge- og østersfiskeriet. Kravet vil blive indført gennem en ændring af bekendtgørelsen om regulering af fiskeri efter muslinger og østers. Bekendtgørelsesudkastet har været i offentlig høring i perioden 9. juli 2019 til 11. august 2019. I forbindelse med den offentlige høring var der modtaget høringssvar fra DFPO og Limfjordsfiskernes Østersforening.

Janne Palomino Dalby oplyste, at bekendtgørelsen vil blive udstedt i løbet af kort tid [ultimo 2019] og at aktivitetskravet var gældende fra udstedelsen, dog vil der ikke være sanktion ved manglende overholdelse i den første fiskerisæson. Det vil være på forskellige tidspunkter på året, at kravet skal være opfyldt, afhængig af, om der fiskes fra Østkysten eller i Limfjorden.

6. Orientering om udmøntning af den politiske aftale mod kvotekonzentration

Stig Prüssing orienterede om, at der i flere tilfælde var fundet afskårne tovrester, som antages at være fra muslingeopdræt. Det indskræpes, at alle tovrester skal bringes i land. Det blev også indskræpet, at alle opdriftsbøjer skal afmærkes med korrekt nummer og at man skal være opmærksom på, om mærkningen forsvinder eller driver i land.

Lars Erik Holtegaard fandt sagen meget beskæmmende og ville gerne medvirke til at komme problemet til livs. Det blev oplyst, at der over sommeren var taget initiativ til oprydning, og at virksomhederne var inddraget i dette arbejde.

Henrik S. Lund bemærkede, at opdelingen af fiskeriet mellem statiske og aktive redskaber har medført færre redskabskonflikter og dermed mindre affald. Det blev også bemærket, at fiskerierhvervet rydder mere op end de efterlader, da der fanges meget skrald.

7. Evt.

Lars Brinch Tygesen spurgte ind til DTU Aquas ansøgning om brug af sorteringsudstyr i Ho Bugt i Vadehavet. Det blev kritiseret, at tilladelse var givet uden forudgående høring og det ønskes oplyst, hvad planen er efter redskabsafprøvningen? Mikkel Stage svarede, at det var Naturstyrelsen, der har dispenseret fra Vadehavsbekendtgørelsen, og at der derfor ikke kan kommenteres på den konkrete ansøgning eller høringsproces. Det blev oplyst, at Fiskeristyrelsen skal meddele tilladelse førend et forsøgsfiskeri kan igangsættes.

Lars Brinch Tygesen opfordrede til, at man var forsigtig med igangsætte fiskeriaktiviteter i et sårbart økosystem som Vadehavet. Mikkel Stage svarede, at der var ikke truffet nogen beslutninger om fremtiden for fiskeri i Vadehavet.

Henning Mørk Jørgensen sagde, at DTU's rapporter om presfaktorer og Vadehavet konkluderer, at stillehavsøsters ikke var en udfordring for økosystemet. Pernille Nielsen svarede, at rapporterne udelukkende forholder sig til forekomsten af stillehavsøsters og ikke tager stilling til, hvorvidt dette var positivt eller negativt for økosystemet.

Henning Mørk Jørgensen foreslog, at fremtidige tilladelser til forsøgsfiskeri efter muslinger og østers sendes i høring i Muslingeudvalget. Forslaget blev noteret.